

Детска градина "Вержин и Хаик Папазян"
8800. СЛИВЕН ж.к. "Българка" тел.044/66 71 48

**ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА
ПРИБОЩАВАНЕ НА ДЕЦАТА ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ
В ДГ „ВЕРЖИН И ХАИК ПАПАЗЯН“
2020-2021г.**

Програмата е създадена на основание чл. 263, ал. 1, т. 9 от Закона за предучилищното и училищното образование, Наредбата за приобщаващото образование, Обн. - ДВ, бр. 89 от 11.11.2016 г. Приета с ПМС № 286 от 04.11.2016 г. и е приета от Педагогически съвет на проведено заседание на 10.09.2016 г.

Програмата за равен достъп до образование е подчинена на следните основни приоритети в посока:

Изграждане на образователна среда за:

- разгръщането на потенциала на всяко дете за личностно развитие, както и успешна реализация и социализация;
- по-високо качество и по-добър достъп до образование;
- ранна превенция на обучителни затруднения;
- включващо обучение на деца и ученици със специални образователни потребности (СОП);
- включващо обучение и социално включване на ученици с девиантно поведение;
- разширяване на обхвата на институциите в предучилищното и училищното образование за осъществяване на включващо обучение и надграждане на досегашния положителен опит в тази област.

Националната програма за равен достъп до образование и личностно развитие цели осигуряване на равен достъп и подкрепа за развитие и приобщаване в системата на предучилищното възпитание и подготовка и училищното образование на децата и младежите като предпоставка за равноправно социално включване и пълноценна личностна реализация и участие в развитието на местните общности и страната. В контекста на националните политики, законът за предучилищното и училищно образование възлага на педагогическия съвет да изготви и приеме училищна програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи /чл. 263, ал.1,т.9/.

Настоящата Програма включва реда и начините за оказване на обща и допълнителна подкрепа на всички деца, които имат необходимост от такава в ДГ „Вержин и Хаик Папазян”, съобразно техните лични интереси, потребности и нужди.

Уязвими групи в ДГ „Вержин и Хаик Папазян”, са деца диагностицирани със специални образователни потребности, хронични заболявания, двигателни увреждания, деца в риск, деца застрашени или жертва на насилие, деца с изявени дарби, деца-сираци и полусираци.

I. НОРМАТИВНА ОСНОВА НА ПРОГРАМАТА

- Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015 – 2020)

Детска градина "Вержин и Хаик Папазян"

8800. СЛИВЕН ж.к. "Българка" тел.044/66 71 48

- 2000 Европейската социална харта /ревизирана/;
- 1992 - Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и първия допълнителен протокол към нея;
- 1970 - Международния пакт за граждански и политически права и Международния пакт за икономически, социални и културни права;
- Национална стратегия за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2008-2015 г.
- Закон за предучилищното и училищно образование;
- Наредба за приобщаващото образование, Обн. - ДВ, бр. 89 от 11.11.2016 г. Приета с ПМС № 286 от 04.11.2016 г. Настоящата Програма има за цел да защити и правата и интересите и да предостави равни възможности за приобщаване на децата от уязвими групи, както и ефективното прилагане на училищни политики за подобряване качеството на живот на хората с увреждания, недопускане на дискриминация по признак „увреждане“, осигуряване на равни възможности, пълноценно и активно участие във всички области на училищния живот.

ДГ „В. и Х. Папазян“ е институция която спазва препоръките на Съвета на Европа, отправени към всички организации да работят активно в областта на интегрирането на хората с увреждания и уязвими групи. Настоящият документ е изготвен от работна група на ДГ "В. и Х. Папазян" гр. Сливен под ръководството на директора – Галина Николова и координационния екип. Документът има за цел да подпомогне дейността на учителите за предоставяне на равни възможности и приобщаване на деца от уязвими групи.

Анализ на училищната среда.

ДГ "В. и Х. Папазян" посещават деца със специални образователни потребности, хронични заболявания и деца от етническите малцинства. Това налага изграждането на един нов комплекс от умения за общуване и познания за другите, за възможните точки на различие и начините за тяхното преодоляване, за толерантност към другите – и понякога към самите себе си.

Срещата с хора с различия и на различните култури често е трудна, но с известни усилия тя би могла да бъде особено обогатяваща и ползотворна.

В детската градина се предприемат политики в областта на:

- интеркултурното образование,
- умението за общуване с представители на различни култури,
- съзнателно изграждане на толерантност;
- особено важно се оказва обучението на учителите, които са решаващ фактор при възпитанието на подрастващото поколение.

Създават се условия за достъпна качествена грижа за децата в предучилищна възраст, така че техните родители да могат да търсят възможности за обхвата, приобщаването и образованието им. При децата в подготвителните групи се обръща особено внимание на семейството като част от образователния процес.

Често се прави паралел между интеркултурното образование и образованието на деца със специални образователни нужди: и в двата случая потенциалните ползи за обществото от преодоляване на пречките пред приобщаването на различните са огромни, а в същото време потенциалните рискове от игнорирането или дискриминирането биха могли да бъдат още по-сериозни.

Детска градина "Вержин и Хаик Папазян"

8800. СЛИВЕН ж.к. "Българка" тел.044/66 71 48

Ключовата роля на образованието за изграждането на една по-висока култура на толерантност и приобщаване: ранното образование, достъпно за всички независимо от социално-икономическия им статус и интелектуалните им умения и възможности.

Обхващането на всяко дете с увреждане в училищна възраст в образователната система и изграждането на съответната подкрепяща среда за него е основна дейност за достъп до качествено образование. В резултат от изпълнението на дейностите по изграждане на подкрепяща среда в детската градина нараства броят на интегрираните деца със специални образователни потребности, ресурсните учители и другите специалисти, които подпомагат интегрираното обучение.

II. ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ ПРИ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПРОГРАМАТА

- Равен достъп и приобщаване на всяко дете
- Равнопоставеност и недопускане на дискриминация
- Съхраняване на етнокултурното многообразие

С цел продължаване на създаването на подкрепяща среда за обучението и възпитанието на децата със специални образователни потребности в общообразователните училища и детските градини, която да включва:

- достъпна архитектурна среда
- екипи от специалисти, в зависимост от потребностите на децата
- диагностична и консултативна дейност
- специални учебно-технически средства и апаратура
- индивидуални образователни програми
- учебни програми по специалните учебни предмети и други.

Продължава прилагането на политиката за включващо обучение на децата със специални образователни потребности чрез:

- Единна методика за комплексно педагогическо оценяване и препоръки за децата със специални образователни потребности.
- Изградени положителни нагласи към включващо обучение в различните общности – учители, деца и родители.
- Създадени условия, гарантиращи интеграцията на децата със специални образователни потребности в детските градини и общообразователните училища чрез изграждане на подкрепяща среда.

III. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Пълноценна социализация на деца със специални образователни потребности, деца с физически и ментални увреждания и деца от етническите малцинства.
2. Гарантиране на равен достъп до качествено образование за децата със специални образователни потребности, деца с физически и ментални увреждания и деца от етническите малцинства.
3. Утвърждаване на интеркултурно и подкрепящо образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система.
4. Съхраняване и развиване на културната идентичност на децата от етническите малцинства.

IV. ДЕЙНОСТИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

1. ДГ „В. и Х. Папазян“ се включи в Проект - BG05M2OP001-3.005 „Активно приобщаване в системата на предучилищното и училищното образование“,

Детска градина "Вержин и Хаик Папазян"

8800. СЛИВЕН ж.к. "Българка" тел.044/66 71 48

осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014 - 2020 г. Проектът цели разширяване на достъпа до предучилищно образование на децата от уязвими групи и живеещи в бедност. Предучилищното образование е важен период в живота на детето с оглед формиране на положително отношение към училището и създаване на мотивация за учене. Причините за невключване в предучилищно образование са свързани със социални, икономически и етнокултурни фактори, като ниски доходи, неосъзнатост на ползите от предучилищното образование, незаети на пазара на труда възрастни, които могат да се грижат за децата и др. Проектът предвижда набор от мерки – предоставяне на допълнително обучение по български език за децата с различен майчин език като ефективно средство за социално приобщаване в групата на връстниците, изплащане на такси за посещаване на целодневна детска градина като преодоляване на икономически бариери за включване и премахване на една от най-значимите причини за неучастие в предучилищно образование, мотивация на родителите за активно сътрудничество между семейството и детската градина. Предвижда се и разработване на специализирана методика за овладяване на български език за деца с различен майчин език. Разработването на методиката и обучението на учители за нейното прилагане ще гарантира устойчивостта на проекта. Ранното идентифициране и осигуряването на обща и допълнителна подкрепа за децата, за които е установено, че имат потребност от такава, чрез назначаването на допълнителен педагогически персонал са други дейности насочени към активно приобщаване. За учители от детските градини ще бъде осигурено обучение за прилагане на скрининг тест за ранно идентифициране на обучителните затруднения. Съпътстващи изпълнението на проекта ще бъдат и дейностите за изграждане на умения на непеддагогическите специалисти и за работа и мотивиране на родители за ползите от предучилищното образование. Предвижда се и провеждането на две национални кампании: за мотивиране на родители и за преодоляване на негативните нагласи и недопускането на дискриминация.

2. Към детската градина са назначени следните специалисти:

1 бр. ресурсен учител – към щата на ДГ

½ бр. логопед – към щата на ДГ

1 бр. психолог – по Проект АПСПО

1 бр. помощник на учителя - по Проект АПСПО

3. Екипа специалисти провежда информационни кампании сред родители и общественост за разясняване на взаимните ползи от интегрираното обучение на децата и учениците със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.

4. Осъществява се специализирана работа с родителите за по-голяма заинтересованост към образователно-възпитателния процес.

5. Работи се с родителските общности за преодоляване на негативните стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси и децата с увреждания.

5. Допълнително се работи с децата със специални образователни потребности и децата от етническите малцинства, застрашени от отпадане и/или преждевременно напускане на детската градина.

6. Създават се условия за развитие на талантливите деца с увреждания чрез насърчаване на техните творческите изяви.

Детска градина "Вержин и Хаик Папазян"
8800. СЛИВЕН ж.к. "Българка" тел.044/66 71 48

V. ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ

Подкрепата на личностното развитие се осъществява във връзка и в корелация с разработените областни стратегии за подкрепа на личностното развитие, както и въз основа на анализ на необходимостта от обща и допълнителна подкрепа.

1. Обща подкрепа

За организиране на подкрепата на личностното развитие в ДГ „Вержин и Хаик Папазян”, за координатор е определен главният учител г-жа Катя Ангелова, която координира дейностите на педагогическите специалисти, съобразно наредбата за приобщаващото образование.

Общата подкрепа в ДГ „Вержин и Хаик Папазян”, се осъществява от екип включващ психолог, ресурсен учител, логопед и учителите на групи, координирани от главния учител и е насочена към развитие на потенциала на всяко дете и включва:

-екипна работа между отделните специалисти за осигуряване или насочване на децата към различни дейности;

-занимания по интереси - могат да се организират в детската градина или от други центрове за личностно развитие;

-грижа за здравето на децата въз основа на информация от родителя за здравословното състояние.

В ДГ „Вержин и Хаик Папазян”, функционира училищна библиотека, ръководена от ст. учител Ефросина Георгиева, която чрез осъществяване на различни дейности представлява част от общата подкрепа на децата и учениците.

2. Допълнителна подкрепа

Допълнителната подкрепа се осъществява въз основа на направена оценка на индивидуалните способности на определено дете от ДГ „Вержин и Хаик Папазян”, Оценката на способностите се извършва от специално назначен екип от специалисти, съобразно необходимостта на детето и след това се потвърждава от Регионален център за подкрепа на приобщаващото образование.

Децата, за които може да се поиска оценка на способностите, са от следните уязвими групи:

-деца със специални образователни потребности – в началото на учебната година

-деца с хронични заболявания

-деца в риск

Детска градина "Вержин и Хаик Папазян"
8800. СЛИВЕН ж.к. "Българка" тел.044/66 71 48

Допълнителната подкрепа при необходимост включва:

- ресурсно подпомагане
- работа с дете по конкретен случай
- рехабилитация на комуникативни нарушения

Ако е необходимо:

- психо - социална рехабилитация
- рехабилитация на слуха
- зрителна рехабилитация

Допълнителната подкрепа се реализира чрез план за действие за всяко конкретно дете. Родителите задължително се включват в плана за действие като активни участници в дейностите. При необходимост се изработва индивидуална учебна програма по съответните учебни предмети с цел по-лесното възприемане от детето, а също така се изготвя и индивидуален учебен план. За ученици с изявени дарби също се изработва индивидуален учебен план.

VI. ДЕЙНОСТИ ПО ПРОГРАМАТА

Дейности	Срок	Отговорник	Забележка
Идентифициране на деца, които имат необходимост от обща подкрепа	постоянен	Екип за личностна подкрепа	във всички групи
Екипна работа на учителите от дадена група	постоянен	учителките	при необходимост
Определяне на координатор на екипа за оказване на подкрепа	до 15.09.	директор	
Награждаване на деца	текущ	директор, учители	при определен повод за поощрение
Дейности на училищната библиотека, свързани с четенето на любими приказки	постоянен	завеждащ библиотека	да се направи в седмицата на книгата, на четенето и пр.
Представяне на	15.09.	учители	във всички групи

Детска градина "Вержин и Хаик Папазян"

8800. СЛИВЕН ж.к. "Българка" тел.044/66 71 48

дейности по интереси				
Идентифициране на деца със СОП	целогодишно	Учителите, ресурсен учител, психолог		
Оценка на потребностите на децата със СОП	целогодишно	Ресурсен учител, екип	не по-късно от 3 месеца след идентифициране на нуждата	
Логопедична терапия, рехабилитация и консултация	М. септември	логопед		
Психологическа подкрепа, психосоциална рехабилитация и консултация	целогодишно	психолог		
Стимулиране участието на децата с изяви дарби в конкурси	целогодишно	учители		
Стимулиране участието на децата от различни етнически групи в съвместни дейности	целогодишно	учители		
Обучение на учителите за работа с деца със СОП и в мултикултурна среда.	целогодишно	директор		

Програмата за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата от уязвими групи е актуализирана на заседание на ПС, Протокол № 2 от 12.10. 2020г.

Директор
/Г. Николова/